

La consciència.

Mediterráneo de Marcel Barrena

CARMEN GALLEGO CRUZ

Als inicis de la cultura europea, els nostres avantpassats grecs tenien una terra pobra en fruits i era necessari moure's per no haver de passar fam. Van decidir marxar de les seves terres i dirigir-se a Orient i també a Occident. Fundaren petites polis, ciutats-estat, on, lluny de qualsevol metròpoli, podien inventar noves formes per viure i governar-se. No es van preguntar si podien emprendre o no el viatge cap a altres terres: van fer la guerra als medes per a la conquesta del mar que els envoltava; no tancaven les portes a aquells que venien de fora perquè la terra la formaven els mariners, els artesans, els camperols i els comerciants. Tots compartien de port en port paraules, déus i mercaderies. Potser la terra era gran i ningú no pensava a posar fronteres clares. Per això també van poder viatjar les idees, i la filosofia va néixer precisament allà, al Mar Egeu, una part de la Mediterrània.

Quatre són les raons que mouen la gent a marxar de la terra on han nascut: la fam, la violència, la persecució ideològica, el desig de llibertat i la recerca de l'aventura. Els grecs van conèixer les quatre raons. No entenc per què a hores d'ara els vells i acomodats europeus neguem el passat i, malgrat que nosaltres podem viatjar a altres llocs, impedim que la gent que ha d'emigrar fugint de qualsevol dels tres primers horrors pugui dirigir-se a la que anomenem 'casa nostra', fent el que Oscar Camps anomena l'europeicidi.

Reulem uns anys: ens trobem al 2015. Oscar Camps té una petita empresa de socorrisme a Badalona, les coses li van bé. Fa una feina que li agrada. Una nit, mirant les notícies amb el seu ordinador li salten als ulls les imatges terribles de la costa turca. Una pastera que s'allunya de Turquia, gairebé a tocar, s'ha enfonsat davant la costa. Han enviat missatges tant a Grècia com a Malta demanant ajuda. Ningú no ha respost després de passar-se la pilota els uns als altres. El resultat potser el recordeu: un petit sirià, l'Aylan, ofegat a la costa, el seu cos tot sol acaronat per les onades i la mirada "indiferent" de qui observa. Ell i la seva família, excepte el pare, van morir allí.

Aquesta imatge encén la consciència de l'Oscar i l'empeny amb un sol company a marxar cap a Lesbos per ajudar aquesta gent a qui han deixat sols les màfies, la burocràcia i la manca de pietat de qui no es posa en la pell de l'altre, oblidant la pròpia història.

La pel·lícula *Mediterráneo* estrenada al passat Festival de Sant Sebastià, documenta, a mig camí de la ficció, aquells mesos en què Oscar Camps i Gerard Canals, juntament amb la filla de l'Oscar, Ester, i el Nico, el comptable de l'empresa, comencen la tasca del que després d'aquell any serà la feina de l'ONG Open Arms.

Aquesta consciència és la que es necessita per escapar del món horrorós que hem creat i, bé sigui des d'un punt de partida d'esquerres, catòlic o senzillament humanista, hem de canviar. No volem que arribin a les nostres costes, no sigui que ens prenguin no se què que s'ha inventat la dreta i l'ultra-dreta. Però la campanya contra la immigració continua. Cada dia moren centenars de persones a les nostres costes europees perquè els hem deixat sols. Sols amb la seva fam, amb la violència que practiquen els tirans amb les armes que fem nosaltres, sols amb la impossibilitat de pensar pel seu compte.

Han passat sis anys dels fets que la pel·lícula relata. Poques coses han canviat, excepte que ara Open Arms compta amb més mitjans, però continuem al mateix lloc. L'Oscar diu que ell no està fent política, que es tracta de l'amor cap l'ésser humà: si la disjuntiva és decidir si deixar morir una persona a l'aigua o no fer-ho, no hi ha una altra opció, és indecent i immoral no salvar-la.

De totes formes, encara hi ha qui, basant-se en estereotips i utilitzant la mentida deliberada, crea alarma social i dona lloc a un clima d'odi del qual saben treure els seus guanys. Són moments terribles en què es critica la solidaritat per manipular consciències i aconseguir vots. No és política, això? Aleshores, què és la política?

La Mediterrània s'ha convertit en una de les fosses comunes més grans de la nostra història propera, i seria desitjable que la pel·lícula remogués consciències. Així va passar amb l'Oscar i la fotografia de l'Aylan, per més que moltes de les persones que es miren aquest tipus de cinema ja tenen certa consciència: el difícil és arribar més enllà. A més, despertar la consciència, ¿ens porta automàticament a actuar? Caldria reflexionar llargament sobre això i, sobretot, recuperar el principi d'humanitat de què parla Stuart Mill perquè l'escena dels salvaments finals del film no ens deixi indiferents i ens dugui realment al principi de l'acció. Actuar per canviar: que el món no ens deixi indiferents i impassibles, no és això política?